

MAKEDONSKI KRISTJANI BEŽE PRED TURKI.

Helena je odložila zavitek in se ovila okrog materinega vratu: „Ne, mama moja! Prav je imel tvoj trezni razum. Rešila si njega in mene. Da bi mi bila dovolila tedaj, da se vzameva, kdo ve, kdo more jamčiti, da bi bila pripravila vročeglavca na drugo pot. Ženska sem. Razodel mi je s svojo ljubeznijo neznan svet in tisti hip sem pozabila, kar si učila otroka: Zvonilo je poldne. Očarana od besede minljive ljubezni sem pozabila večne. Nisem molila. Opomnila me je Alma. Jaz sem slišala in videla samo Nika. — Še tisti večer sem si izprašala vest, še tisti večer sem uvidela: Premağala bode ljubezen moj razum. Zaspal bi čut za resnico. Enaka bi postala onim, ki se love samo za pogledom moža, nezmožne misliti na kaj višjega. Bolela me je tvoja prepoved. Ljubila sem ga in ga ljubim. Poslušala sem te — in zdaj se ti zahvalim: — Niko je našel pravo pot — našla sem jo pa tudi jaz . . .“

Dobro je dela materi hčerkin beseda, olajšane duše je ponavljala: „Zakaj pa siliš zdaj na univerzo? — Tako slabotna si. Dovolj je bilo muk. Ostani rajša doma. Nikovi ženi ni treba doktorata.“

Helena se nasmehne: „Ne, Nikovi ženi ga ni treba . . . Ali treba ga je meni.“

Zopet je odmajala mati: „Govoriš, kakor si govorila, preden si poznala Črniča. Zakaj mučiš zdaj sebe in njega, Helena?“

Oči, ki so zakrivalo svojo tajno, so se ozrle v križ na klečalniku ob postelji. Zvesti Tolažnik! Koliko bridkih solza si videl v tihih nočeh. Ali morala je izvojevati sama ta boj, zanj in zase. „Vse Vam razodenem mati in prav mi boste dali. Jutri se poslovim s Črničem, jutri me spremi Alma na kolodvor.“

„Alma? In ne Črnič?!“

„Zakaj ne Alma? Črnič bo stal na kolodvoru — pozdravil bo . . . Kaj naj bi govorila še po tem, kar se pomeniva drevi? . . . Spremil bo Almo domov — spremljal bo Almo . . . Druga sreča bo odkupljena z mojo . . .“ Bolj sama sebi kakor materi je govorila brezglasno Helena. Mati, ki ni mogla premagati očitanja svojega srca, je odhitela, da ne gleda več sence dušnega boja na bledem obrazku. Čutila je, da se je zgodilo tu nekaj, kar ne more več popraviti človeška roka, slutila je — veliko hčerkino žrtev. A v tem, ko je mati na

GUSLAR PEVA O TURŠKI VOJSKI.